

Utrikesutskottets yttrande

1976/77: 5 y

med anledning av prop. 1976/77: 118 om utvidgning av den svenska fiskezonen jämte motion

Till jordbruksutskottet

Genom beslut den 13 maj 1977 har jordbruksutskottet hemställt om skyndsamt yttrande från utrikesutskottet över propositionen 1976/77: 118 om utvidgning av den svenska fiskezonen samt över den fristående motionen 1976/77: 845 av herr Lundkvist m. fl. (s) om utvidgning av den svenska fiskezonen i Östersjön.

I propositionen har framlagts förslag till sådan lagstiftning som gör det möjligt att flytta ut Sveriges fiskegräns längs alla kuster från tolv nautiska mil ut till mittlinjen i förhållande till främmande stat eller till annan överenskommen gränslinje. Enligt regeringens förslag skall det ankomma på regeringen att avgöra när en utflyttning skall ske liksom också vilka områden den skall omfatta.

I motionen, som väckts under den allmänna motionstiden och före propositionens avlämnande, har föreslagits att riksdagen beslutar om en utvidgning av den svenska fiskezonen i Östersjön till s. k. mittlinje.

Såväl propositionen som motionen motiveras av omsorg om de svenska fiskeintressena, som blivit lidande av motsvarande utvidgningsåtgärder från andra staters sida i Nordsjön.

Enligt utskottets mening finns det från utrikespolitiska utgångspunkter inte anledning invända mot en utvidgning av den svenska fiskezonen till mittlinjen eller annan överenskommen gränslinje, oäktat FN:s tredje havsrättskonferens som behandlar bl. a. denna principfråga ännu inte avslutats. Enligt det konventionsutkast som förelåg vid konferensens fjärde session våren 1976 och som även diskuterats vid den femte sessionen hösten 1976 skall kuststater ha exklusiv rätt till fisket i en ekonomisk zon om högst 200 nautiska mil från kusten. Mittlinjen i Östersjön, Kattegatt eller Skagerrak når ingenstans denna distans från kust- eller baslinjerna. Utan att avvakta havsrättskonferensens slutresultat har Island, EG-staterna, Norge, Canada och USA under senare tid inrättat ekonomiska zoner eller fiskezoner upp till 200 nautiska mils bredd i Nordsjön och Nordatlanten. På likartat sätt har Sovjetunionen beslutat utvidga sin fiskejurisdiktion inom betydande delar av sina kustområden, senast i Barents hav.

I detta sammanhang vill utskottet även erinra om att det med anledning av en motion från 1975/76 års riksmöte ansett sig oförhindrat att i sitt betänkande UU 1976/77: 11 ge sitt förord för en skyndsam pröv-

ning av frågan om en utvidgning av Sveriges territorialhav från nuvarande fyra till tolv nautiska mils bredd. Även frågan om territorialhavets bredd står på dagordningen för den ännu oavslutade havsrättskonferensen, där principen om ett tolv mils territorialhav emellertid vunnit bred anslutning. Varken en utvidgning av territorialhavet till tolv sjömilers bredd eller av de ekonomiska zonerna upp till 200 sjömil kunde, enligt utskottets mening, längre anses strida mot internationell rätt sedan havsrätten de facto ändrats dels genom de principer som utvecklats vid havsrättskonferensen, dels genom många kuststaters ensidigt företagna eller planerade utvidgningar. Riksdagen biföll den 16 december 1976 utskottets hemställan att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anförde i denna fråga.

Med tanke på de fiskezonsutvidgningar som redan vidtagits av andra fiskerionationer även i vårt närområde och som lett till betydande avbräck för den svenska fiskerinäringen finner utskottet det både legitimt och påkallat att Sverige — i den utsträckning som geografiska och andra förhållanden medger — för egen del vidtar motsvarande åtgärder runt sina kuster. Det i propositionen förutskickade tillvägagångssättet, dvs. via en lagändring som ger regeringen fullmakt att efter förhandlingar med berörda grannländer närmare fastställa vilka områden utvidgningen skall omfatta samt tidpunkten härför, framstår som det naturliga.

Utskottet finner det angeläget att förhandlingsarbetet bedrivs med all den kraft och skyndsamhet som omständigheterna medger. Skulle förhandlingarna visa sig icke leda till önskat resultat, torde ett ensidigt beslut om en utvidgad fiskezon få övervägas. Utskottet har uppmärksammat att överläggningar i utvidgningsfrågan inletts med berörda stater.

Mot angivna bakgrund vill utrikesutskottet för sin del tillstyrka propositionens förslag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske. Med det anförda torde motionen 845 samtidigt få anses besvarad.

Stockholm den 25 maj 1977

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande: herr Hernelius (m), fru Lewén-Eliasson (s), herr förste vice talmannen Bengtson (c), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Åberg (fp), Göransson (s), fru ar Jonäng (c), Sundberg (m), herrar Ericson i Örebro (s), Korpås (c), fru Sigurdsen (s), herrar Wirmark (fp) och Lidbom (s).

Avvikande mening

av fru Lewén-Eliasson, herrar Adamsson, Palm, Göransson, Ericson i Örebro, fru Sigurdsen och herr Lidbom (samtliga s) som anför:

Vi har ingen erinran mot de föreslagna ändringarna i lagen om rätt till fiske. Därmed är emellertid frågan inte uttömd. I överensstämmelse med vad som föreslås i motionen 845 anser vi nämligen att riksdagen bör hemställa hos regeringen att omedelbart föranstalta om en utflyttning av fiskegränserna i Östersjön. Så snabba resultat kan inte väntas av de pågående förhandlingarna om fiskezoner med Danmark och Sovjetunionen att en utflyttning utan stor skada för svenska fiskeintressen kan anstå tills förhandlingarna slutförts. Om man vill undvika att förhandlingarna kompliceras genom att vi nu går fram med ett ensidigt svenskt beslut, är det ingenting som hindrar att de kontroversiella områdena t. v. läggs ut som "gråa" områden och att mittlinjen i övrigt får gälla som fiskegräns.

